

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 10 (481).

Fredagen den 12 mars 1897.

10:de årg.

<p>Prenumerationspris pr år:</p> <p>Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:— Iduns Modet., månadsuppl. » 3:— Barngarderoben » 3:—</p>		<p>Byrå:</p> <p>Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.</p>	<p>Redaktör och utgifvare:</p> <p>FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.</p>	<p>Utgifningstid:</p> <p>hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösnr endast för kompletteringar.)</p>	<p>Annonspris:</p> <p>35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad.</p>
---	--	---	---	--	--

Anna Simon.

(Mania Korff.)

En augustiafton för några år sedan kunde de nyhets-hungrande och efter konversationsämne letande medlemmarna af Furusunds lilla badsocietet föga sig åt ankomsten af ett par »nya» resande, som till på köpet voro verkliga resande, d. v. s. som rest litet längre än från Stockholm, Trosa eller Norrtelge.

De nyanlända voro synbarligen utlänningar och turister; sannolikt — så förmodade man senare på kvällen vid småbordet i den något laduliknande, men ingalunda stämmingslösa societetsalongen — sannolikt ett konstnärspår och med tycke af att tillhöra jordens rikast begåfvade folk, hvilket som folk betraktadt ej längre har land och hem, men hvars individer icke minst med snillets makt vunnit hemorts rätt öfver hela världen.

Synbarligen ett konstnärspår, unga, eleganta, lefnadsfriska — *chic* allt igenom! Det är klart, att intresset för de nyanlända skulle bli i starkt stigande och gissningarna många, innan man fick veta *hvad* och *hvilka* de voro.

De flesta voro ense om, att det måste vara musikmänniskor, men somliga trodde också, att de voro målare. Den allmänna meningen lutade allt mer åt detta senare, ty den stora beundran främlingarna ådagalade för den svenska naturens skönhet blef ej obeaktad.

Ständigt såg man de båda, arm i arm, vandra inåt öns vackra furuskog eller längs stranden utåt det leende smala sundet, där ångbåtar och segelfartyg hafva sin farled. Eller också

såg man den unga fruns ljusa sommarklädnings skynta fram från den stora klippan, som fått det ståtliga namnet Nordkap; timalt brukade hon dröja där, med drömmande blickar skådande utåt det glittrande hafvet och lyssnande till furususet öfver sitt hufvud. Huru härliga fann hon ej dessa dagar! Sjuk och nedstämd hade hon från sitt

dävarande hem i en af det sandiga, flacka Nord-Tysklands mest opoetiska städer med sin man begifvit sig ut på sommarfärd. Utan att ännu hafva funnit den sökta själsuppsveigningen hade hon kommit till Nordens vackra hufvudstad, Stockholm. Af en tillfällighet hade namnet »Furusund» nått deras öron. Och nu befunno de sig där, just där hvarest naturens på en gång glada och allvarsamma fågning skulle gripa hennes skönhets-trängande själ så mäktigt, att hennes liffulla ande liksom efter ett friskt bad skulle kunna resa sig i ny spänstighet, i ny produktionskraft. Den svenska naturens hälsogifvande, idylliska glädje skulle komma hennes ögon att åter stråla med den nya glans och gifva hennes anlete det uttryck, som kommit mången att tro, att hon endast känner lifvets solsida, medan hon i själfva verket haft och har att kämpa mot en dess skuggsida af mycken kroppslig sjukdom och mycken själslig nedstämmning.

Träffande-och vackert har hon en gång till den, som skriver dessa rader, i ett bref yttrat om den inverkan, hon rönt af vistelsen i Sverige: »Jag var så matt och kraftlös, när jag reste

Egenkärleken är den största af alla smickrare.

F. de la Rochefoucauld.

hemifrån, kände mig så tryckt och tung till sinnes — och där såg jag, att allt detta var liksom en klädnad, den jag kunde blifva befriad ifrån, en grå, ful klädnad, sådan man har den vid regnväder. Och när nu himlen var blå och solen sken, då lade jag den af och märkte, att jag tagit miste, och att under det dystra höljet ännu fanns den forna Anna kvar!»

Den stockholmska skärgårdens lynne föreföll de båda främlingarna att vara det vänligaste i världen; Furusund var för dem »die Insel der Seeligen», så tjusande som någonsin en Böcklins pensel förmått framtrilla den, och svenskarne vore äfvenledes den älskvärdaste nation af alla.

Det torde emellertid icke vara alltid som människors vackraste och ädlaste sidor utvecklas vid en badort. Men — »världen är en spegel och återgifver åt hvarje människa af speglingen af hennes eget anlete; rycka pannan åt henne, och hon skall i sin tur se bistert på dig; le mot henne, och hon skall visa sig vara ett gladt och trefligt sällskap.»

Denna från någon klassisk författare sig forskrivande sentens besannades också här. För de glada, klara, mörka ögonen var allting vackert och gladt, och deras vänliga, smittande lefnadsfriskhet liksom återspeglades i alla de blickar, som mötte dem.

Främlingarna voro snart icke längre främlingar; de blefvo uppmärksammade af alla, till och med af landets monark, som i de dagarna gästade den fagra ön; och de vunno vänner — för längre tid än badsäsongen.

Men härmed var också den spänning förbi, som för somliga låg i nyfikenhetens undran »hvad» och »hvilka» de voro. Man visste, att det var en ung framstående tysk jurist, amtsgerichtsath Simon, med sin fru. Och konstnärsparet? Åh nej — de hvarken sjöngo eller målade, ingendera delen.

Men ändå — —

En af dem målade dock, om ej med färger, så med ord, målade tafvor, om ej från naturens, så ifrån hjärtats värld. Fru Anna Simon är nämligen en högt begåfvad skriftställarinna, om hon också vid tiden för sitt Furusundsbesök ännu endast under pseudonymen »Otto Manders» syntts i en och annan tidskrift, förnämligast den kända »die freie Bühne».

Hennes litterära intressen delas af hennes man, som med ett ovanligt skarpt språksinne förenar fin kritisk uppfattning samt en lefvande blick för allt af gediget värde, som litteratur och konst ha att bjuda.

Det är i sanning ett konstnärspär, för så vidt det konstnärliga ligger just i det djupa förståndet, den glödande kärleken till det sköna, som hos henne blifvit produktiv i form af fint måjlsade skildringar. Denna harmoni mellan dessa makar har genomträngt hela deras hem. Intet får finnas i detta som ej är »skönt», ej är odladt af den sanna och ädla konstens prägel, ty, så lyder fru Simons önskan, deras barn — det skönaste af alla de skatter, deras hem rymmer — skola växa upp med *rena* intryck af ädel konst; deras ögon få inom hemmets väggar icke mötas af något fult och simpelt i den ena eller andra bemärkelsen: »tids nog få de lära sig, att lifvet kan vara grått och tungt.»

Den som en första gång ytligt ser fru Simon skulle kunna tro, att hon vore en vanlig modern världsdam.

Modern är hon också liksom sin man, fast ingalunda i deras ögon, som i en »modern» kvinna förnämligast se en varelse, som hyllar det obundna och som afskyr ordet »plikt» och hvad därmed följer. Men modern på så sätt, att intet beaktansvärdt inom intelligensens värld går henne förbi. Genom många och långa resor hafva hon och hennes man lärt känna största delen af Europa, de ha vistats i Rom, Aten och Konstantinopel och äfven besökt mindre Asiens minnesrika land; de äro au niveau med tidens bästa bildning och tillhöra intelligensens elittrupp.

Men fru Simon är samtidigt en äkta tysk kvinna. Hon afskyr all kalkborgerlighet vare sig af tysk eller annan nationalitet, och hon har en dödlig fasa för dessa husmoderliga »Zankteufeln», som gå upp i köksbestyr och gnat på pigor.

Men hon är typen för en intelligent, fin tysk husmoder. Ett utprägladt drag hos henne är just hennes plikttröhet: hemmet framför allt, är hennes lösen. Hon är en utmärkt moder för sina förtjusande små döttrar, hvilkas andliga och kroppsliga utveckling hon ömt vårdar och följer, och hon är sin makes bästa vän och sällskap. Och trots den slöja af vemod och lidande, som mångårig sjukdom ofta lägger öfver hennes väsen, är hennes äktenskap rikt på solid lycka.

Från och med år 1893 har den milieu, hvori hon lefver, på ett lyckligt sätt skiftat färg. Från det dystra Stassfurt med dess saltgrufvor har hennes hem förflyttats till Hartzbergets södra sluttning omedelbart invid den gamla medeltidsstaden Nordhausen. Beskuggad af höga kastanjer ligger den lilla balkongprydd villan så, att man från dess med rosor omslängade fönster ser ut öfver bergåsarnes vackert blånande sluttningar, som längst i söder öfvergå i den bördiga slätt, hvilken från denna sida bildar inträde till det tjusande Türingen; man ser den gamla staden med dess kyrktorn, dess sammanbyggnad af spetsiga röda tegeltak och dess höga stadsmur, öfver hvilken numera fridiga klängväxter nedhänga i fredlig ro. Det är ett fagert land att skåda, ägnadt att ägga fantasien, att sporra till glad och spänstig andlig produktion. Och detta intryck förtages ej, om man blickar innanför den lilla villans väggar. I förbigående sagdt skall en svensk genast därinne känna sig hemmastadd, ty hans ögon mötas vid första inträdet af ett litet Sverige i miniatyr — minnen från ett land, som de båda makarna fått så kärt, och hvarifrån fru Simon äfven skrivit en djupt tänkt och känd skildring.

Med stor framgång har fru Simon på senare tider ägnat sig åt sitt författarskap. För kort tid utkom nämligen på E. Moos välkända förlag i Erfurt hennes nya bok: »Vergebens und andere Geschichten», von *Mania Korff*. Tills vidare vill hon helst framträda i skydd af en pseudonym, hvilken hon dock utan tvivel snart kommer att bortlägga. Den vackra, solidt och dyrbart utstyrda boken har vunnit rättvist erkännande, och dess författarinna har med ett slag blifvit af verklig betydelse inom den tyska litteraturen. Ty fru Simon har sin egen plats

att fylla. Hon är, som förut är sagdt, modern, men en svindlande afgrund skiljer henne från en Laura Marholms frivola uppfattning. Ett enda exempel är nog att visa detta. Tror väl någon, att fru Marholm skulle kunna låta en af sina skildrade personer uttala sin egen öfvertygelse i sådana ord, som fru Simon i berättelsen »Vergebens» låter en kvinna säga? — »Hvad än må hända, hvad än må komma, alltid, alltid helt och odeladt förtroende för er man; han står er närmast, ingen menar så väl som han, äfven om någon annan må tala än så vackra ord till er, må synas er än så ädel, upphöjd och intressant. Vid honom, åt hvilken vi gifvit oss, som är vår make, våra barns far, vid honom måste vi hålla fast. Och var det ej kärlek vi kände, och bedrogo vi oss äfven i hoppet att denna skulle komma, nåväl, då måste vi böta för denna villfarelse; men stanna på vår plats måste vi, ty eljes är vårt lif för oss förspildt.»

Fru Simon är djupt känslig, men himmelsvidt aflägsen från en Werners eller Nathalie von Eschstruths banala sentimentalitet. Hon är fullkomligt originell, d. v. s. hon ser och känner lifvet, men hon har ej någon schablonmässigt skolad uppfattning därpå. Hon ser med sina egna klara, skarpsynta ögon; hon känner sina egna känslor och konstruerar aldrig; hennes tanke är djupsinnig och hennes sätt att skildra är klart och ädelt.

Visserligen ligger det ett vemodstrecken öfver de flesta af hennes skildringar, som äro både gripande och rörande. »Jag kan icke skildra leende människor,» har hon vid ett tillfälle skrivit i ett bref. Men äfven detta vemod är äkta. Ty trots sina lyckliga lefnadsförhållanden har hon, som redan nämnts, under årsång sjukdom både som barn i föräldrahemmet å riddargodset ute på Lüneburgerheden och som vuxen kvinna lärt känna pröfning och sorg. Under långa ensamma stunder på sjukbädden blef hon allt mera inåtvänd, sysslade hennes fantasi och tanke med lösningen af dunkla frågor.

Och det resultat, hvartill hon kommit, har hon nu i konkret form, i lefvande verklighetsbilder framlagt i denna bok, den hon i full blomstrande kraft utsändt i världen.

Anna Simon, född Seekel, är född den 25 juni 1864 i Walsrode och blef 1889 gift med amtsgerichtsath Georg Simon. —

Som prof på hennes diktkonst meddela vi på annat ställe i dagens nummer en skildring, som med få ord och enkla medel omfattar ett helt människolif och är mättad af sann poesi.

Cecilia Bååth-Holmberg.

Omröstningen

emellan de fyra täftingsartiklarna om »Moderns plikter mot sina döttrar beträffande giftermåls ingående» har så utfallit, att författarinnan till den fjärde artikeln, »En svensk flicka,» erhållit en deciderad pluralitet eller ungefär hälften af samtliga de afgifna rösterna. Den andra hälften fördelade sig tämligen jämnt mellan de tre öfriga artiklarna. Vid namnsedelns brytande befanns »En svensk flicka» vara fröken *Thérèse Bergqvist*, Stålldalen, hvilken alltså härmed tillerkännes det utfästa priset, 50 kronor. Redaktionen.

«Sjung, sångfågel, sjung...»*

Tillbaka till norden från främmande land
en sångfågel hunnit, till Mälarens strand,
när vindarne slogo
till dans sina strängar,
och vårblommor logo
på grönskande ängar,
när spiran var krossad
för drifvornas kung
och dällden, förlössad,
bad solig och ung:
Sjung, sångfågel, sjung!

Men tyst satt den lilla i morgonens sken,
så enslig och sorgsen på gungande gren.

Han hörde ej bruset
där nere i dalen,
ej hviskande suset
från björken och alen.
Han märkte ej vinken
från källornas brädd.
Han såg ej att brinken
i sippor var klädd —
satt stum blott och rädd.

Då flög öfver fjärden på vingar af guld
en kärlekens ängel, lycksalig och huld,
nedsänkte sig stilla
ur skyn emot stranden
och lyfte den lilla
på skimrande handen.
»Hvad vållar,» han sade,
»min älskling, ditt tvång?
Var vägen du hade
för tröttsam och lång?
Hvi tystnat din sång?»

»Du gode,» då kvittrar den lilla till svar,
»ej vägen var längre än vingen mig bar.

Vi styrde från söder
hitupp allesamman,
så systrar som bröder
med jubel och gamman,
till hafs vi oss lyfte
högt öfver hvar båt,
vi visste vårt syfte,
vi kände vår stråt
och skildes ej åt.

När så Appenninernas toppar i skyn
vi sågo och nådde lagunernas bryn,
vi sänkte oss neder
så nöjda och glada
att tröttade leder
i hafsskummet bada.
Där stillhet så fager
kring strandbrädden låg
i skuggan af lager,
dit drog oss vår håg
till skimrande våg.

Men ack, se då smög där försätet omkring
och lockade in oss i osynlig ring:

på limstruken vagel
vi fastna, vi snärjas,
af hvinande hagel
vi sargas, vi härjas.
Ur hela vår skara
en gles liten tropp,
en hundradel bara
i villande lopp
blef räddad hitopp.

* Ur en till våren utkommande ny diktsamling af Lotten von Kræmer.

Och därför jag sitter så sorgsen och still,
och därför jag vågar knappt höja en drill
bland lekande bäckar,
som här till mig nicka,
bland buskar och häckar,
som upp till mig blicka,
jag kan icke glömma
på gungande kvist
de tusende ömma
kamrater jag mist —
se'n jag var här sist.»

Så sångfågeln kvittrar så sakta, så tyst,
på strålande finger upplyftad och kysst.

Och ängeln den höga,
den himmelska stilla,
med glänsande öga
hörs svara den lilla:
»Min älskling, jag känner
din sorg och hvar slag
som dräpt dina vänner
se'n skapelsens dag,
dem räknade jag.

Förgät hvad du lidit, höj åter din röst!
Jag ilar med bud till det ädlaste bröst,

som andas på jorden
i människovärlden;
från söder till nord
att skydda på färden
er alla, att ägna
er vänskap och tro,
att vårda och hägna
i ljufvaste ro
ert fridfulla bo.»

Så sade den härold från paradislund
till klagande siska vid speglade sund.

Och högt öfver vågen
på bländhvita vingar
som pil ifrån bågen
mot lunden han svingar,
där skönheten sömmar
af silke sin skrud
i sorglösa drömmar,
dit bär han sitt bud
från kärlekens Gud.

O, när skall han segra i helig mission,
du, oskuldens värn på Italias tron,
regina Marghrita?

Hans hälsning du hörde,
din liljehand hvita
hans lockar berörde.
När får han förklara
vid björkkransad fjärd
att fri från all fara
från dårskap och flärd
går flyttfågeln färd...?

Lotten von Kræmer.

Opposition

synes delvis *Fru Agnes'* uppsats angående »Moderns plikter mot sina döttrar» — den andra täfplingsartikeln — hafva uppväckt hos vår läsekrets. Sedan alla de fyra täflande artiklarne nu varit införda och våra läsarinor hvar i sin stad fått tid att afge en oväldig och af ingen påverkad dom, anse vi rättvist att äfven tillställda invändningar talan. Först då »en pappa», som tar saken mera humoristiskt, men hvars inlägg nog har sin bottensats af skarpaste allvar. Han skrifer:

Herr Redaktör!

Till fullo uppskattande värdet af de inlägg, som genom Eder medverkan gjorts rörande den för giftaslysten ungdom så särdeles viktiga frågan, huru giftermål bäst arrangeras, vågar jag dock anse att billigtvis äfven *männen* må få ett litet ord med i laget. De äro ju dock på sätt och vis intresserade, och ett giftermål utan karl hör väl ännu till framtiden. Skulle därför mina råd till fäderna kunna blifva till dem framförda, vore nog mycket, mycket bra. Ni kanske själf har pojkar — dock torde, tack vare Iduns dragningskrafter, några bekymmer för deras framtid väl knappast förekomma — men det finnes andra, som hafva pojkar, och rysligt svårt är det att hålla reda på alla deras spelevinkerier, och när så Otto, som knappt är torr bak öronen ännu kommer och anförtror sin pappa, att han och Mia svurit hvarandra evig trohet och ingendera har så mycket att lefva på som en korfsticka en gång — ja, då kunde varit bra, om de tänkt på mina råd förut — ty att barn tänka, att det blir väl någon råd för dem med — hvilket jag innerligen hoppas, att det blir — det bli *de* inte feta af. Den som inte ser upp med ögonen, får se upp med pungen, heter det sant nog, och därför tycker jag, att ett litet »se upp!» inte kunde skada, eller hur?

Eder ödmjuka tjänare
af det otäckare slaget.

Och nu följer »den otäckes» *Se upp!*

Faderns plikter mot sina söner beträffande giftermåls ingående.

Efter genomläsandet af de tänk- och beaktansvärda uppsatserna beträffande mödrarnas plikter gentemot sina döttrar vis å vis giftermåls ingående, är jag fullt övertygad, att hvarje far, som läst dem eller kanske troligare fått desamma sig förelästa, rusat upp, slagit sig för pannan och utropat tyst för sig själf — eller kanhända högt: Har då ej jag några plikter mot mina söner i detta hänseende? Jag förutsätter, att fadern har söner, då han i motsatt fall naturligtvis blefve lugnt och oberörd kvarliggande i den ställning, skapelsens herrar så gärna intaga vid eftermiddagskaffedags.

Jo, fader, du har allt dina plikter i detta fall, du äfven, och det sådana, som ej äro att skämta med. Sedan genom de sarkrika, på erfarenhet tydligen grundade inlägg, som på senaste tiden varit synliga i Idun, klart och lättfattligt bevisats, att flickor ej böra gifta sig med fattiga karlar, torde väl ingen far i kristenheten vara i tvifvelsmål, huru han bör leda sina pysars spår på den äktenskapliga vädjobanan. Flickor — möjligen endast fattiga — skola ej gifta sig med fattiga män! Nå, fattiga ynglingar, akten er för fattiga flickor och, I fäder, gören eder plikt härutinnan. Du fader till flere pojkar, för hvilka du slitit i många herrans år, men hvilka du dock ej lyckats skaffa några större kapitaler, se noga till, att pojkarne ej ödsla tid med flanering för fattiga kusiner eller andra endast af naturen begåfvade kvinnliga varelser, såsom guvernanter m. fl. Denna senare kategori framhålls såsom särdeles samhällsvådlig, all den stund de sällan äro i besittning af stenhus eller andra bättre fastigheter, på hvilka ett lyckligt äktenskap med trygghet kan baseras — däremot äro de oftare be-

gäfvade med någon »lös» egendom samt ett rikt och varmt hjärta.

Som det mindre ofta händer, att unge, förmögne män äro nog opraktiska att sätta sin sällhet på spel tillsammans med en fattig flicka — nå, nå, ingen regel utan undantag; men detta är regeln — torde fattiga flickor numera kunna anses vara ur räkningen. Därför bör du fader till 6 obemedlade söner och lika många dito döttrar i första hand tillse, att dina döttrar, utan för stora omkostnader, blifva placerade i någon bank, ett ämbetsverk eller dylikt, hvaremot all möjlig, med dina villkor förenlig, kostnad bör nedläggas på dina söners utstyrsel, på det de samma må med någon utsikt till framgång kunna täfla med i ekonomiskt afseende mera lyckligt lottade rivaler. Fader, du kan ej nog tidigt begynna dina sträfvanden i här antydd riktning! Redan från din sons yngre dagar bör du hos honom inplanta, att han i umgänget med flickor noga tager sig tillvara för de s. k. fattiga, d. v. s. att han visserligen gärna må visa sig på styfva linan för dem, men väl vakta sig för öfverrumplingar. (Huru plikttrogna mödrar arrangerar sådana, lär oss Sigurd m. fl.) Först när han kommer inom skotthåll för en rik flicka, bör han riktigt visa framfötterna, vandra i månsken, ro i dito, åka på slädparti — att kunna köra hjälpligt äfvensom ro äro nyttiga kunskaper, ty dels uppstå sällan intimare, mera varaktiga förhållanden i tredje mans närvaro, dels finnas flickor, som bli betydligt afkylda af ett dop, vare sig i vatten eller en djup snödrifva. (Det kan äfven medföra snufva att ta en våt flicka om lifvet!) Som detta egentligen är afsedt för männen, torde ej vara skäl därmed upptaga större utrymme i »damernas egen» — dock till sist ett varningens ord: ormens väg på hälleberget och en ung mans väg till ena pigo etc.

En af de otäckaste.

* * *

Mera allvarligt tar en annan — vi förmoda en *kvinnlig* — insändare saken. Hennes skrifvelse lyder:

Herr Redaktör!

Med anledning af den uppsats rörande »Moderns plikter mot sina döttrar beträffande giftermåls ingående», som »fru Agnes» fått införd i eder ärade tidning, anhåller jag att till bemötande af åtskilliga däri förekommande punkter få anföra följande:

Redan den omständigheten, i hvilken ordning fru Agnes satt de för ett lyckligt äktenskap så nödiga faktorerna, visar till fullo, hvilket dunkelt, för att icke säga förväntat begrepp hon har om en så viktig sak. Ordningen själf strider äfven emot de åsikter, hon sedermera utvecklar, ty enligt fru Agnes' framställning, hvad hjälper en god ekonomi eller hvartill båtår en inbördes kärlek, när släktlif, hälsa och ålder, religiös åskåding, uppfostran, bildningsgrad och begåfning icke räcka till för den måttstock, som hon vill mäta dessa faktorer med?

Att, hvad ekonomin angår, ingen kan gifva sig under en viss inkomst, är väl en så tydlig sak, att fru Agnes mycket väl kunnat spara sina förmaningar härvidlag. Eller tror fru Agnes, att det just är de dumaste individerna, som »rusa åstad och gifva sig»? Af dem, som taga detta viktiga steg, är det, i synnerhet i våra dagar, minst 9 par af 10, som veta, hvad de göra; men skulle, det oaktadt, något ungt par ändå

bygga sitt mesta hopp på en inbördes kärlek, så är detta otvifvelaktigt den bästa grund de kunna bygga på, ty skulle ekonomin, till följd af sjukdom eller andra motgångar visa sig vara svår att hålla reda på, skulle barn komma till världen och därmed utgifterna och försakelserna ökas, så behöfva ändå icke härmed följa »smuts, slarf, trasor och otrefnad», ifall det finnes inbördes kärlek makarna emellan, ty då icke blott — såsom aposteln säger — öfverskyler kärleken allt, utan äfven sporrar till fortsatt kamp — en kamp, som aldrig skulle kämpas, om man icke byggt sitt bo med kärleken till grundval. Att ett äktenskap, som börjat med lysande ekonomi och med god hälsa hos kontrahenterna, framdeles kan råka ut för både fattigdom och sjukdom, tyckes fru A. icke taga med i räkningen.

Fru Agnes' yttrande, att kontrahenternas släktlif — ett ord, som hon icke skulle bruka, då hon tyligen icke förstår dess innebörd — ålder, hälsa och kroppskonstitution *i de flesta fall helt och hållet ignoreras*, är något så barockt att det faller på sin egen orimlighet. Visserligen förekomma understundom rätt konstiga äktenskap, men detta hör väl i all sund eftertankes namn icke till regeln, hvilket ju vore i hög grad onaturligt. Så »civiliserade» äro vi väl ändock icke. Tvärtom anser jag sådana äktenskap höra till *undantagen*, och att undantag på alla områden — äfven det äktenskapliga — finnas och komma att finnas, därför borgar den mänskliga ofullkomligheten.

Till hvilken klass af människor talar för öfrigt fru Agnes? Läste man icke hennes viktiga påstående, att en familj med 6 à 7,000 kr. inkomst reder sig bra, äfven om det skulle finnas 2 eller 3 barn, kunde man sannerligen förmoda, att hon utgjutit sitt hjärta till uppbyggelse för statorpare och fattiga handverkare.

Till en sådan tanke ledes man äfven där-af, att hon omtalar sin bekantskap med sådana män, »som sätta en stolthet i att skaffa till världen en så talrik barnskara som möjligt». Delikata uttryck i sanning i en kvinnas mun! Om icke erfarenheten sade, att dylika tillvitelser äro helt enkelt osanna, samt att detta ju mest beror på en högre försyns vilja, på grund hvarom hennes prat blir mera dumt än illvilligt, vore man i sanning frestad att tillropa fru Agnes ett dundrande *fy!*

Gifve Gud emellertid, att icke hennes oblyga uttalanden sloge djupare rötter hos unga oerfarna kvinnor. Här är icke platsen att ingå på en grundligare kritik af hennes malthusianska idéer, men skulle unga kvinnor taga ad notam, hvad fru Agnes i sin visdom råder dem till, så skulle mången dröm om lycka aldrig drömmas, månget oerfaret hjärta dödligt såras och den äktenskapliga lyckan köras på porten i månget hem. S—e.

Snödroppar.

Vi väntade dem icke än på länge, de fagra blommorna. Vintern hade vräkt en af sina hvita vågor upp i vår trädgård och täckt öfver alla buskar, alla rabatter; träden stodo i snö till midt på stammarna och deras fattiga nakna grenar aftecknade sig trist mot en frusen himmel. Icke en tillstymmelse till grönt därute, icke en enda

jublande färgfläck till afbrott i det hvita och grå. En tiggande sparf vid fönsterbrädet och möjligtvis en stare, som blåste för tidiga vårsignaler från taket af sin holk, det var så godt som de enda lifstecken den fria naturen hade att bjuda på. Och så vattnade vi våra nejlikor och pelargoner och fuchsior, fönsterträdgårdens ömtåliga barn, och glömde att där ute under drifvorna spirade ett lifskraftigt släkte, färdigt att springa i blom vid första kyssen af solens lifgifvande strålar.

Ja, vi hade verkligen glömt dem, de älskade hvita blommorna. Vi stora människobarn höll ju på att frysa ihjäl inne i de varma rummen trots våra dubbelfönster och brasor, huru skulle vi då kunna tänka oss ett spirande blomsterlif under den döds-kalla snön.

Då lyser det helt plötsligt upp en dag med den ljufvaste sol och den blåaste himmel. En strykande sunnan drar genom grenarnes gallerverk, det skälfrer och rasslar så yrvaket i de bladlösa kronorna. Termometern vid fönsterposten skallrar i sin ståltrådsгалge; han har varit öfverisad och burit en hel liten snödrifva, men den har solen nu hjälpt honom af med och värmt hans lilla klump till hjärta och satt ny fart i hans kvicksilfverblod. Innan man vet ordet af är det uppe vid femton grader, och det är ju riktigt en sommar. Snön får brådt att åka ned från taken; istapparne släppa taget och krasa i marken med ett ljud som af sönderspringande glas, och rundt stenfoten bildas en vattensamling, där det plaskar så evinnerligt irriterande af taktmässigt fallande droppe på droppe. Gångens grus åter sig igenom den blågrå isbarken, sticker och strån, granris och spor, papperslappar och vedträn titta fram ur snötäcket. Skelettet af julgranen sticker upp sina spindelben ur drifvan. Vintern har kastat sin hvita, förnäma mask och visar sig som den störste lumpsamlare på Guds gröna jord. All världens smuts och skräp har han hopat under sin bländande vackra duk, och vårens första göra blir att städa efter honom.

Det är ett ypperligt snöbollsväder, och de yngsta ungdomarne ha tagit tillfället i akt; det är brinnande krig rundt knutarne och hetsjakten går under stoj och skratt.

Men plötsligt afbrytes leken af vilda jubelrop, och alla ungarne störta ihop i en klunga i solskottet vid gafveln och vi äldre skynda till, undrande och spörjande.

»Nej men vänta! Nej men titta då! O ser ni!»

Där voro de ju redan, de bortglömda, de oväntade, de trogna blommorna; ett helt stånd fullt med nyutspruckna snödroppar, de små späda kyska hvita innerliga blommorna, som bragte den första vårhälsningen från den återvaknande jorden. Där voro de, erinringens blomster, som buro minnen om gångna vårar, minnen om huru man vaknat en vacker morgon för ett år sen, två år, många år och funnit dem på sitt skrifbord i sällskap med en kvist buxbom eller vintergrönt och känt bröstet färdigt att sprängas af vårglädje och velat kyssa de vänliga händer som plockat dem. Minnen om huru man skickat ett vackert exemplar till en kär vän för att skryta med, huru långt våren hunnit hos oss, huru vacker den var här. — O, ni älskliga små blommor! Å, den välsignade solen! Gudskelef, gudskelof att vintern tog slut! —

Vi rensade bort det fjolårsvissna, som skräpade kring det lilla blomståndet, och från stickelbärsbuskarna skuro vi långa taggiga kvistar och stucko ned i marken kring detsamma för att skydda det mot hönsen, som icke aktade någonting heligt, när de sluppo ut. Och sedan blef det ett allmänt springande efter spadar, ty där ute under drifvan vid trädgårdsmuren fanns minst ett dussin stånd, och de stodo naturligtvis och trängtade till värmen och ljuset och önskade att få bära fram sitt blomsterbud, och naturligtvis skulle de ha sin vilja fram. Hej, hvad det gräfdes. Men ju djupare ned man kom, desto varsammare blefvo tagen, ty man var så rädd att göra dem skada. Och till sist kastades spadarne och man föll på knä — hvad gjorde det om man blef våt — och ref med fingrarne i den frusna snön. Och då omsider fick man dem i dagen, men ack, hvad de sågo ynkliga ut, man fick riktigt tårar i ögonen; vxgula som näbbarne på nykläckta fågelungar stucko de ur snön, det fanns knappast ett spår af grönt ens hos de största och starkaste. Hvad de måste hafva frusit! Hvilken ihärdighet, hvilket mod, hvilken okufvig vilja till lif måste icke finnas innesluten i dem, för att de skulle våga sig ut i köld och mörker. Och med hvilken glädje skulle de icke hälsa solen nu! —

Det värsta var, att trädgårdsmuren stod och skymde. Till all lycka var det dock endast en vanlig enkelmur — och ett tu tre var den vräkt i backen. Det var icke värre, än att den kunde läggas upp igen — när snödropparne blommat ut. Men dessförinnan skulle minsann någon våga bara att lägga upp en sten! —

Solstrålarna spelade kring den långa linien af gula stånd, hälsande och smekande dem som gamla kära vänner, uppståndna från sjukbädden eller återkomna från en lång resa. Vi tyckte oss nästan se, huru det gröna rann till under de varma solkyssarne; och i öfversvallande vårglädje svängde vi af oss mössorna och hurade fyra gånger för den kungliga våren. Och lärkan slog sin drill, så det sjöng i skyn, och staren blåste signaler, så det slog lock för öronen, och sparfvarne illskreko af förskräckelse. Men de yngsta människobarnen gingo bort till byggningsgafveln och plockade hvar sin af de hvita blommorna — det var ej råd till fler ännu — och sprungo in och ställde sig att fråga:

»Se, nu blommar det i trädgården! — När få vi ta till halmhattarne?»

Albert Eriksson.

«Den gordiska knuten».

Hur man löst «kjortelfrågan» i höga Norden.

Från professor A. G. Nathorst har redaktionen af Idun haft nöjet mottaga den fotografi, hvaraf vi här lämna våra läsarinna en reproduktion, samt följande intressanta skrivelse:

I dessa dagar, då längden af damernas kjortlar kommit så mycken oro åstad, torde det kanhända icke sakna sitt intresse att för Iduns läsarinna presentera en nationaldräkt från ett land, hvars naturförhållanden tvingat en del af det täcka könets dit inflyttade representanter icke att centi-

metervis söka lösa upp den gordiska knuten, utan att rent af hugga densamma itu. I Grönland, hvarom det här är fråga, användas nämligen — om man undantar de danska ämbetsmännens fruar — icke några kjortlar alls, ja, icke en gång de så berömda af tio centimeters längd. För kvinnorna af landets ursprungliga invånare har någon kjortelfråga aldrig ens existerat, de bära sedan urminnes tider en dräkt snarlik människens. Men då densamma onekligen är mycket praktisk, har följden blifvit den, att åtminstone tjänarinnorna och barnen inom de danska ämbetsmännens familjer i fråga om kostymen taga eskimåskönheterna till föredöme, i alla fall i hvardagslag. Och uppriktigt sagdt, de kunde hafva gjort

Fröken Astrid Andersen.

ett sämre val, ty ej nog med att dräkten såsom nyss nämndes är praktisk, den är också, hvilket den som skriver detta och många med honom kunna vitsorda, både vacker och klädsam.

Den unga dam, fröken Astrid Andersen, som vi här presentera för Iduns läsekrets, är dotter till en på Grönland bosatt dansk ämbetsman. Hon kom till Grönland vid sex års ålder och har varit där i omkring fjorton år, men är f. n. v. på besök i Danmark.

»Jeg betragter det» (Grönland), skriver hon till författaren af dessa rader, »i et og alt som mit Hjem.» Hon går om vintern på skidor och har dessutom sitt eget hundspann att köra med; hon har hopbragt vackra botaniska samlingar och för ett

museum i Dublin äfven zoologiska, med ett ord, hon har liksom eskimåerna fått en skarp blick för naturen. Ej underligt är detta. Den stora Diskoön, på hvilken Godhavn, där hon har sitt hem, är beläget, är uppbyggd af gamla lavaströmmar (basalt), som flutit öfver till tertiär- och kritperioderna hörande sand- och lerlager, hvilka innehålla bladastryck och andra lämningar af forna tiders tropiska växtlighet (trädartade ormbunkar, brödfuktsträd, Cycas, fikon, valnötter m. m.). Härifrån är det äfven som Nordenskiöld erhållit sina berömda kolossala järnblock. Växtligheten på den mörka vulkaniska jordmånen är frodig och rik, men vi skola tala med fröken A—s egna ord.

»Ovre hos os er der en Rigdom af Blomster i alle Farver, gule Valmuer og Potentiller, *Epilobium*, *Rhododendron* og *Veronica*, Pilen danner paa sine Steder hele Krat, som man kan have ondt ved att trænge igennem, og paa fugtige Pladser langs med Elvene voxer Kvanen, *Archangelica officinalis*, som sommetider kan blive saa høj som en Mand.» Tænka vi oss därtill de ståtliga isbergen och i fjärran den bländhvita inlandsisen, då är det tydligt, att de storslagna omgifningarna ej blott skola tilltala ett för naturen öppet sinne, utan äfven hos detta väcka åtrå att få lära känna naturens hemligheter. Att fröken A. själf är förtjust i Grönlands natur torde allra bäst framgå af hennes egen skildring af utsikten öfver Jakobshavns isström, en af de största i Grönland.

»Inden jeg gik i Seng, gik jeg en lille Tur op til Fjælds til en stor Varde, hvorfra man kunde se ind over Isefjorden. Det var en deilig Aften; Midnatssolen kastede just et gyldent Skær henover alle Isfjældene, Vandet var speilblankt og stille, Luftten blaa, og man horte ingen anden Lyd end Isens Bragen og Fuglenes Skrig, naar de fløj hen over den tavse Fjord. Længe sad jeg her og nød denne smukke, storslaaede Natur. Det er som om Sommeren i Grönland vilde give Erstatning for den lange, kolde Vinter, ved att iklæde sig en Skønhed og Farvepragt, som neppe findes Mage til i Verden. Himlen er saa dyb og mørkeblaa, brusende Elve kaster sig ned over de mørke Klipper, danner prægtige Fosser paa deres Vej og baner sig derpaa gennem smilende, grønne Dale frem til Havet; duftende Blomster voxe Side om Side med den evige Is, og over det hele hviler en Friskhed og Uberørthed, som kun findes der, hvor Naturen alene raader, uforstyrret af Menneskehaanden.»

Citaten äro hämtade ur »Eu Sommerrejse i Diskobugten og Umanaksfjorden», en uppsats af fröken A., som finnes intagen i första häftet af »Ymer» för innevarande år.

Ur samma hurtiga skildring må äfven ett stycke, som rör äktenskapsfrågan här få sin plats. Det torde icke sakna intresse för Iduns läsarinna, vi afhålla oss från alla kommentarier.

»Til Godhavn kommer Lægen og Præsten kun en eller to Gange om Aaret, og saa maa Folk helst passe at blive syge, døbte, gifte og konfirmerede, alt sammen paa en Gang. Komisk er det at se, hvor ligegyldige Grønlænderne ere med deres Giftermaal. Forældrene siger f. Exp. til en ung Fanger: »Du skulde dog se at blive gift nu, mens Præsten er her, du kan nok trænge til en Kone, som kan passe dine Ka-

Bättre än Stomatol och Aseptin af alla slag är

Sanct Eriks
ASEPTOL.

Se professor Ernst Almqvists intyg å flaskorna.
S:t Eriks Tekn. Fabrik, Stockholm.
Till landsorten mot efterkräf. Allm. Tel. 10310.

mikker*) og fiense dine Sælhundede.» Han gaar saa ud paa pladsen og frier til en eller anden ung Pige, men hun undskylder sig maaske med, at hun har ingen ren »Anorak» (Troje) og heller ingen pæne Kamikker. Naa, saa er der jo ikke andet for, end at han maa blive ved at fri til han finder en, som har Stadsen parat, og saa bliver de gifte om Eftermiddagen og Bryllupet feires med stor Kaffedrikning over hele Kolonien. Det unge Par lever dog ganske lykkeligt sammen, for Eskimoerne har jo en meget fredelig Karakter, og man hører kun sjældent om ulykkelige Ægte-skaber. Mændene ere for det meste umaa-delig skikkelige og lader sig regere i et og alt af deres Koner. Naar en Mand er bleven gift, gaar han f. Exp. ikke til Dans, uden først at spørge sin Kone om det, og skulde han alligevel gaa uden hennes Til-ladelse, kan det hende, at hun trænger sig ind i Dansesalen, hvor han just svinger sig aller lystigst, tager ham i Hætten og fører ham i Triumf hjem paa Brixen, hvor han skal hjælpe hende med att passe Børnene.»

Och så till sist några ord om den dräkt, i hvilken fröken A. här presenteras. För att icke råka ut på hal is, föredrager jag äfven här att låta henne tala själf.

»Grönlanderindernes Dragt er ikke ilde, de har et Slags Pels (»Anorak») som gerne er af Bomuldstøj, Uld eller hos nogen af de mere velhavende endogsaa af Silke; Knæbenklæderne ere af spraglet Sælskind med røde broderede Striber og Kamikkerne ere gerne af rødt, gult, blaat eller hvidt Skind. Desuden har de et bredt kulört Perlestykke, som falder ned over Skuldrene og ser smukt ud. Om Toppen bærer de unge Piger altid et rødt Baand, medens de gifte Koner bruger et blaat og Enker grønt eller sort.»

Med »Toppen» menas här »hårtoppen», hvilken, såsom det i ett annat arbete heter (Th. Fries, Grönland, 1872), sedan urminnes tid är eskimåkvinnans »kännetecken, stolthet och prydnad (eller rättare vanprydnad). Från alla sidor hopkammars håret till ett enda knippe högst i nacken och hopvriddes där så, att närmast hufvudet bildas ett smalt, upprättstående och med brokiga band hårdt omlindadt skaft, ofvanpå hvilket återstoden af håret bildar en klubblik valk, hvilken med största omsorg vårdas och på allt sätt prydes. Ett bredt band, som sirar densamma, tjänar tillika såsom ett slags skylt: de unga flickornas band är rødt eller gult, de gifta kvinnornas blått och ånkornas svart eller hvitt.»

Någon »topp» synes ej på den vidfogade bilden, ty i fråga om hårets anordning taga de danska fruntimren, såsom väl är, icke eskimåkvinnorna till föredöme. Toppen saknas för öfrigt äfven hos de »hedniska» eskimåkvinnorna i Nordgrönland vid Kap York och norr därom, hvilka ej stå i direkt beröring med sina kristna anförvanter söder om Melville Bay. De hafva där liksom männen långt hängande hår.

A. G. N.

* = de grönländska fotbeklädningarna; se fotografien!

KAMRATEN

är den bästa gåfva till de unga. Prenumerera på närmaste postanstalt. Helt år 3 kr.

»En liten kulle ...»

Svar till »Ave».

Det är första gången jag söker få ett inlägg i någon som helst tidning, om jag undantager de många öfversättningar jag — för bröds skull — måst arbeta med för ett tiotal år tillbaka. Det skulle ej heller nu fallit mig in, och allra minst mot vår välkända författarinna »Ave». Men, goda »Ave!» Ni smärtade mig så mycket, och jag vet att många med mig säga detsamma! Jag tänker nu ej på *öfverdrifvet känslösamma* naturer, utan på sådana, som äga både allvar, takt och själfbehärskning.

Jag äger en sådan där liten kulle, hvarunder jag nödgats bädda det *dyraste* jag ägt i lifvet! (Kanhända är ni nog lycklig att ej dela denna min erfarenhet?) Otaligt många gånger har jag promenerat den vackra vägen till kyrkogården i sol och vår. Men ofta har jag också i blåst och snö gått samma väg. Goda Ave! Lustbarheter, baler och kalaser äro ju i sitt flor denna årstid, och tusentals dyrbara blommor offras ju då — *alla* dessa nöjen äro icke förenade med oskuld och renhet allena! — Då jag miste min dotter — mitt *enda* barn, blef hemmet mig så tomt. Hon var ju det enda, som återstod mig af lifvets lycka och sällhet. Jag har nog försökt — som ni säger — att tänka på mina lidande medmänniskor. Jag har ej stora tillgångar, men *nog* för att skänka en blomma, ett linne eller en klädning åt ett litet fattigt barn ibland. Men till dessa små extra utgifter har det varit mig ett nöje att för egen del försaka något litet, uppoffra små stunder. Jag har heller ej råd att bära några dyrbara blomsterskördar till den lilla kullen. De s. k. »torgkransarna» får jag oftast nöja mig med, och delar jag »Aves» tanke om deras fägring. Men ofta har jag dock lagt en liten lefvande blomma — just de af eder omtalade hyacinterna, som i tusental drivas i orangierierna i våra dagar och säljas så billigt. Oändligt många af dem köpas ju och bli till glädje och välsignelse, men många vissna och dö i butikfönstren eller köpas t. ex. af mindre respektabla män och gifvas åt lättfärdiga kvinnor. Männe ej den lilla blomman, om hon kunde välja själf, lika gärna ville dö i Guds fria natur, om också på en kyrkogård!

För mig är det liksom en lisa att få gå till grafven och där lägga en blomma ibland, antingen ett snötäcke är kastadt däröfver eller sommarens heta solstrålar falla därpå. Blommorna jag nedlägger vissna ju ändå så fort! Allt är kort och ovaraktigt här i lifvet! — Den lilla blomman må ej klaga — dess lilla ljuftva syster, som slumrar inunder kullen, var en gång lika härlig, lika ren — vårdad i kärlekens solljus, och ändå blef hon bruten af skaparen själf och dess stoft mylladt i grafven! —

Ung kvinna.

Rörelsen bland telefonisterna.

Den strid, som för närvarande utkämpas inom Allmänna telefonbolaget i Stockholm mellan de där tjänstgörande kvinnliga telefonisterna och deras arbetsgifvare, representerade af bolagets styrelse, har från en jämförelsevis ringa början antagit en allt mera akut karaktär och är nu ägnad att ådraga sig allmän uppmärksamhet. Då frågans hjärtpunkt utgöres af sträfvandet att skaffa förbättrade arbets- och lönevillkor åt en stor klass af kvinnliga löntagare, hvilka till större delen — ja, inom Allmänna telefonbolaget uteslutande — rekryteras ur de bildade samhällslagren, böra naturligtvis de intressen, som här beröras, ligga Idun och dess läsekrets nära.

Vi vilja därför här nedan lämna en kort öfversikt, öfver hvad som hitills i saken passerat.

Det första uppslaget var, som sagdt och som bekant, af jämförelsevis ringa betydelse. Våra artiga hrr teaterdirektörer plägade då och då sända upp en knippa fribiljetter till fördelning bland telefonisterna, och missnöjet

öfver det sätt, hvarpå denna biljettutdelning handhades af förmännen inom telefonbolaget, gaf anledning till ett par små tidningsinsändare. Vederbörande togo illa vid sig, och en ransakning anställdes bland de tjänstgörande unga damerna för att komma den kritiserande på spåren. Härvid lär man emellertid gått så pass hårdhänt till väga, att en allmän indignation inom telefonistkåren, där kamratandan synes vara utpräg-lad och god, uppstod och växte sig allt starkare.

Nu började föräldrar, målsmän och anhöriga till telefonisterna — hvilka i allmänhet äro helt unga, ofta omyndiga flickor — att röra på sig, tvänne talrikt besökta föräldramöten kommo till stånd, vid hvilka förhållandena inom Allmänna telefonbolaget skarpt skärskådades. Den lilla utgångsfrågan blef snart af underordnad betydelse inför de vida viktigare missförhållanden och däraf framkallade önskningsmål, som kommo på tal. En komité af nio personer utsågs att formulera och inlämna en klagoskrift till bolagets styrelse med anhållan om rättelse och förbättringar i telefonisternas villkor.

Denna komité, som består af fruarna Ida Brander, Emilie Källström och A. Lundenberg samt herrar Sam. Blomberg, Oscar Andersson, A. W. Öhrström, G. M. Bolinder, Fr. Lundenberg och J. A. Berg, inlämnade i början af förra veckan sin befullmäktigade skrifvelse till bolagets för tillället fungerande direktör, härads höfding W. Montelius. Den ordinarie chefen, direktör H. T. Cedergren, hade nämligen föredragit att på en anträdd utländsk rekreationsresa mera på afstånd följa händelsernas utveckling. Hur pass stor direktör Cedergrens »rekreation» under de upproriska omständigheter, som nu råda inom hans herradöme, kan blifva, må lämnas därhän. Önskvärdt kan det visserligen synas, att han personligen närvarit för att »rida ut» stormen. Måhända finner han nu ock hvilken dag som helst, att situationen kräfvat just honom, och ingen annan, som *sin man*.

Efter ett par dagar af tämligen formalistiska slingringar från hr Montelii sida fann sig Allmänna telefonbolagets styrelse förmädd att i slutet af förra veckan afgifva ett officielt svar på de gjorda framställningarna. Af detta svar framgår ock hvad dessa senare gälla, hvaran vi här i korthet redogöra för dess *hufvudsakliga* innehåll.

Den första framställning till bolaget, som gjorts, gäller fordran, att bolagets verkställande direktör, hvilken förmenas hafva vid undersökning med telefonister angående biljetter till teatrar m. m. begått öfvergrepp, skulle åläggas oförtöfvadt lämna lämplig offentlig upprättelse. Så vidt styrelsen vid hällen undersökning uttrönt, har verkställande direktörens förfarande vid den af honom förrättade undersökning ej synts styrelsen påkalla sådan upprättelse, som fordrats, och finner styrelsen därför framställningen i denna del ej föranleda till någon vidare åtgärd.

Vidare har framställts önskan, att telefonisternas tjänstgöringstid, hvilken nu vore ordnad så, att samma tjänstgöringstimmer återkomma hvarannan dag, skulle så ändras, att under en hel vecka tjänstgöringen infölle å samma tider. Huruvida en sådan förändring skall i längden befinnas gynnsammare och bekvämare för telefonisterna, synes visserligen bolagsstyrelsen oviss. Men för den händelse flertalet tjänstgörande telefonister finnas anse anordningen bättre för sig, skall bolaget villigt låta den försöksvis tillämpas.

Angående *lönefrågan* lyder styrelsens svar: »Vidare hafven i anhållit, att bolaget ville i enlighet med gifvet förslag väsentligen höja aflöningen äfvensom tillförsäkra hvarje telefonist efter ett års tjänstgöring en månads ledighet per år med bibehållen full aflöning. En jämförelse mellan den månadspenning, som rikstelefonen läm-

nar där anställda telefonister, och den aflöning i timpenning samt bidrag till sparkassa bolaget utbetalar till sina telefonister, med beräkning för de senare af lika antal tjänstgöringstimmar pr månad som för de förra, utvisar, att bolagets lägst aflönade telefonister tillgodonjuta högre ersättning än de bäst aflönade vid rikstelefonens Stockholmsnät. Då därjämte beaktas, att mer än en tredjedel af bolagets telefonister åtnjuta högre, för åtskilliga ända till 37,2 proc. mera än de lägst aflönade, att bolagets telefonister äga begagna $\frac{1}{2}$ månads semester pr år med bibehållan aflöning äfvensom i händelse af sjukdom erhålla dels fri läkarehjälps och dels tjänstledighet med hel telefonistaflöning under cirka $2\frac{1}{2}$ vecka (125 tjänstgöringstimmar) och med half dylik aflöning under ytterligare lika lång tid, men telefonist hos rikstelefon ej har rätt till vare sig semester, fri läkarhjälps eller tjänstledighet med aflöning under sjukdom, torde tydligen framgå, att telefonist hos bolaget åtnjutit ej oväsentligt större förmåner än sådan hos rikstelefon. Vid sådant förhållande och då uppenbart är, att vid den starka konkurrens, för hvilken bolaget är utsatt från rikstelefonen, bolaget ej kan bestämma aflöningen för sin talrika telefonistpersonal, utan tillbörlig hänsyn till hvad konkurrenten för lika beskaffadt arbete betalar, finner sig bolaget ej för det närvarande kunna tillmötesgå önskan om allmän höjning af telefonistaflöningen.»

Angående vissa anordningar för de tjänstgörande telefonisterna i bekvämlighetsväg och i sanitärt hänseende, såsom tillhandahållande af dricksvatten, uppvärmning och ventilering af expeditiionslokalerna, den afstängda och ensamma natttjänstgöringen o. s. v., hade äfven yrkanden på förbättringar framställt. I de flesta af dessa punkter finner styrelsen allt välbestäldt, som det är, och gifver afböjande svar. Desslikes angående den inom bolaget befintliga sparkassans organisation och frågan om åtgärder för att skydda telefonist för ohöfviska abonnenters kränkningar.

En punkt slutligen af synnerligen ömtålig natur, som ock berörts i klagoskriften, nämligen att rykten allmänt vore i omlopp, det de unga telefonisternas heder och dygd utsatts för hotande påtryckningar inom själva telefonverket, besvaras af styrelsen på följande sätt:

»Såvidt en undersökning utvisar, som vi, af hvilka ingen förrän nu hört något sådant rykte, bitills varit i tillfälle att i denna fråga låta verkställa, finnes ej någon grund att antaga det sådant missförhållande förelupit, som af eder åsyftas. Styrelsen skall emellertid låta sig synnerligen angeläget vara att efter anvisningar till styrelsen eller någon dess ledamot, samt med användande de andra utvägar, hvilka kunna finnas ägnade att befördra frågans utredning, snarast möjligt söka klargöra uppkomsten af det uppgifna ryktet äfvensom att därefter vidtaga de åtgärder, till hvilka omständigheterna finnas böra föranleda.»

Som af denna redogörelse framgår, har styrelsens svar i nästan alla väsentliga punkter — särskildt i den viktiga lönefrågan — utfallit afslående. Telefonisternas »niomannaråd» har därför, fullföljande det bemyndigande, som å de ofvan nämnda föräldramötena gifvits desamma, nödgats sätta hårdt mot hårdt, och i tisdags morse inställde större delen, eller 150 stycken, af bolagets telefonister sitt arbete.

När detta skrifves, pågår ännu strejken; de strejkande äro vid godt mod och hålla dagliga mötesöfverläggningar. Genom enighet och uthållighet tro de sig kunna vinna sitt mål, och att bolaget i längden ej skall kunna undvara dem eller nöjaktigt uppehålla tjänstgöringen med öfsvade och sammanrafsade krafter. Äfven Bell- och Rikstelefonisterna ha börjat röra på sig i syfte att utverka löneförbättringar, hvarom skrifvelser ingifvits till resp. vederbörande.

Hvart den stora allmänhetens sympatier luta i denna kamp, är i dessa dagar icke svårt att förnimma. Allmänna telefonbolagets finanser ha länge varit af den tillfredställande natur, att det borde vara både en glädje och en plikt för det förmögna bolaget att bjuda ett fullt skäligt

ekonomiskt vederlag åt den talrika skara af unga »tjänande systrar», af hvilkas nervslitande och plikttrogna arbete så stora och viktiga intressen i vår tid bero.

De jämförelser, sig till favör, bolagets styrelse anställt mellan sina egna och aflöningsförhållandena vid Rikstelefonen skulle på sin höjd kunna bevisa, att äfven där reformer vore önskvärda, men de förlora ovillkorligen större delen af sin beviskraft inför de upplysningar, som Rikstelefonens chef, generaldirektör Storckenfeldt, med anledning af desamma lämnat. Af dessa får man nämligen veta, att rikstelefonens telefonister numera rekryteras ur en helt annan samhällsklass än Allmänna bolagets. Vid rikstelefonen fordras icke vidare att aspiranterna skola tillhöra den s. k. bildade klassen eller att de skola hafva besökt någon högre flickskola. Tvärtom är förskrifvet, att så kvalificerade flickor icke mottagas. Fordringarna äro, att aspiranten skall hafva de kunskaper folkskolan meddelat och vara af motsvarande samhällsställning samt för öfrigt hafva god frejd och ett välkändt hem. Telefonisterna rekryteras alltså numera ur den klass, som eljes i allmänhet är hänvisad att söka sin utkomst som biträden i bodar och å syateljier o. d. I bodarne få de kvinnliga biträden, som icke äro kassörskor, högst omkring 30 kr. i månaden, och å syateljiererna är det sällsynt, att någon kommer öfver 40 kr. i månaden äfven vid uppdrifven yrkesskicklighet. Och dessa aflöningar gälla då hel dagsförtjänst, medan rikstelefonisterna tjänstgöra i medeltal $6\frac{3}{4}$ timmar om dagen.

Idun skall icke underlåta att följa sakens vidare utveckling.

Ur notisboken.

Lovisa Petterkvists populära bok, »Hemma i Jockmock», har rönt en så strykande afgang, att tredje upplagan redan måst läggas i press och inom kort utkommer.

Sara Bernhardt och kretenserna. Sara Bernhardt har för afsikt att inom de närmaste dagarne i Paris gifva en matiné till förmån för de sårade och utdrifna kretenserna. Den varmhjärtade konstnärinnan känner sig uppfordrad därtill, icke blott därför, att hon genom sitt giftermål med Damala äger flere släktförbindelser i Grekland, utan ej mindre därför, att hon uppöres vid tanken på, att man i Frankrike finner sig oberörd af alla de gräsligheter, som turkarne gjort sig skyldiga till både i Armenien och på Kreta. Hon vill nu uttrycka sina personliga sympatier för de förtryckta genom att sända dem så mycket penningar, hon förmår att på ofvannämnda sätt anskaffa, och beräknar inkomsten af matinén till 20,000 francs.

Teater och musik.

Kungl. operan återupptager i afton »Vilhelm Tell» och denna repris måste betraktas som särskildt märklig, enär det nu blir första gången på flere år, som man får tillfälle att vid en operaföreställning se förste ho kapellmästaren *Conrad Nordqvist* på anförarplatsen. Detta torde förebåda den enda riktiga lösningen af den s. k. kapellmästarfrågan.

Nämna vi så härtill, att såsom öfverregissör vid k. operan fr. o. m. den 1 instundande april engagerats den framstående sångaren hr *J. Elmblad*, som för nyssnämnda befatning har synnerligen goda förutsättningar, torde de sålunda vunnna resultaten af den obehagliga s. k. operastriden, hvilken vi saknat både lust och utrymme att referera, få betraktas som särdeles goda.

Vasateatern hade i tisdags åter premiär, »Solfjäders», skådespel i fyra akter af *Oscar Wilde*,

den engelske författaren, hvars sorgliga öde för ett par år sedan lät så mycket tala om sig. Att *Oscar Wilde* skulle vara en talangfull dramatiker, hvars stycken i hemlandet rönt stor framgång, hade man försport, och det var nu intressant att en gång på svensk scen få stifta hans närmare bekantskap. Denna jäfvade ej ryktet. »Solfjäders» ger en verkningsfull sedebild ur modernt engelskt societetslif, glänsande på ytan, illa anfrätt på djupet, och dess satiriska kraft är på sina ställen betydlig. Själva den intrig, som utgör ränningen genom dessa taflor ur *the upper ten thousands* lif, kan väl tyckas smaka af romanspanning, men det är dock spänning i den och den är synnerligen skickligt utförd. Dialogen är utmärkt, ofta glänsande kvick. På någon närmare redogörelse hinna vi ej ingå, utan få inskränka oss till att konstatera, det publiken syntes lifligt sentera både stycket och den framställning, det fick. Fröken *Gottschalk* hade en högst hedrande afton i den mest framträdande kvinnliga rollen, sekunderad på det bästa af hr *de Wahl*, som likaså i allt var till sin fördel. Fru *Håkansson* bar en vansklig och fordrande uppgift med säker, smidig konst, och en utbränd narrryp skisserades förträffligt af hr *Svennberg*. Fröken *Rustan* och hr *Eliasson* förtjäna äfven särskildt lofordas. Iscensättningen var värdad och den engelska stilen väl iakttagen. Det intressanta programmet torde helt visst komma att visa sig dragande.

Tor Aulins kyrkokonsert i lördags var besökt af så många åhörare, som Östermalms kyrka bekvämligen kunde rymma. Detta var ock att vänta på grund af konsertgifvarens popularitet, så mycket hellre som denne och lyckats erhålla biträde af den mest framstående och populära af alla våra sångerskor, nämligen grefvinnan *Mathilda Taube*, samt för öfrigt af sådana förmågor som förste hofkapellmästaren *Nordqvist*, hr *Stenhammar* och *Bergström* m. fl. Programmet var utmärkt, särskildt den senare delen, och hvarje nummer erhöill ett förträffligt utförande. Grefvinnan T. medverkade i ej mindre än fem nummer, och hennes varma, härliga stämma klingade lika skön som alltid. Konungen och prins Eugen bevistade konserten.

Fru Dagmar Möllers romans-afton i går torsdag kunna vi först i nästa nummer närmare omnämna.

Sven Scholander förnyar i afton i Vetenskapsakademiens hörsal sitt föredrag öfver den svenska bordsvisan med illustrerande nio sångnummer till luta af *Bellman*, *Franzén* m. fl.

Fröken Sigrid Carlheim-Gyllensköld gifver nästkommande torsdag en pianoafton till förmån för en ung elev. Alla nummer komma att utföras af lärjungar till fröken C.-G. äfvensom af ett par damer ur societeten, som benäget åtagit sig att medverka.

De väntade.

Skiss af *Mania Korff* (*Anna Simon*).

Ja, men var det då verkligen outhärligt i ett äktenskap, ett sådant där litet sprattlande väsen, som alltid gråter, utan att man vet hvarför, som det alltid fattas något, utan att man vet hvad?

Det var så fridfullt hos dem; en hvar af dem, mannen och hustrun, följde sin egen smak; det fanns intet som störde; harmonien var fullkomlig; och nu ville man påstå, att det icke var så, att det behöfdes en helt liten obetydlig dissonans, som först måste upplösa sig i harmoni.

Ack, visst icke; det där var bara för att skrämna dem; de som sade så, voro endast de kvinnor, som ej voro säkra på sina män, som behöfde band för att varaktigt fångsla dem, synbara band.

Med dem var detta onödigt; de voro fullkomligt ett; intet tredje behöfde öfvertyga dem om detta; de voro nödvändiga för hvarandra, de älskade hvarandra, den ene den andre, icke det lilla kommande.

Må man dock icke föreställa sig, att de

icke skulle hafva älskat barnen, o nej, ingen kunde älska dem innerligare; ej heller, att de icke skulle hafva längtat efter ett sådant, hemligen och öppet; men absolut outhärligt skulle det blott icke vara, man skulle blott icke föreställa sig, att de måste beklaga hvarandra.

De samtalade mycket ofta om sitt barn, ja, till och med om sina barn; de fattade beslut om gossarnes yrken och vore ense om att flickorna skulle uppfostras enkelt och praktiskt; det skulle för allt i världen ej bli grannlåtsdockor af dem, på inga villkor; den man, som en gång skulle komma att kalla någon af dem sin, han skulle vara föräldrarna tack skyldig.

Ej heller skulle de fullproppas med all möjlig lärdom, ty det skadar kvinnligheten; men å andra sidan skulle de få omsorgsfull undervisning i allt sådant, som kunde gagna dem i deras egenskap af sin mans kloka, förstående medhjälparinna: så tänkte de sig idealet af sin blifvande dotter.

Gossarne måste härdas och lära sig tidigt förstå, att lifvet är en allvarsam sak; du gode Gud, hvilka fordringar hade man icke nu för tiden!

De voro i ängslan för hvarje examen, som gossen och ynglingen hade att genomgå; bara han icke blefve underkänd! Det vore förfärligt! Men att liksom så många andra föräldrar skilja sig från sitt barn, låta det fara till Amerika — nej, det kunde de icke, därtill var det dem allt för kärt.

Om sonen varit flitig och det oakadt icke uppnått något resultat, då skulle de finna sig i det faktum, att han ej vore begåfvad; det skulle göra dem mycket be-

dröfvade, naturligtvis, men föräldrars ärelystnad, denna våldsamma naturinstinkt, den finge icke finnas hos dem.

Och för öfrigt, eftersom den ene ansåg den andra vara ovanligt begåfvad och klok, hoppades de, att allt detta aldrig skulle inträffa; deras barn måste ju blifva goda och kloka.

Tanken på barnen gjorde dem mycket stränga mot sig själfva. »Hör du,» sade de ofta till hvarandra, »hur kan du göra på det sättet, tänk, om barnet såge det!»

Ty innan man uppfostrar andra, måste man först hafva uppfostrat sig själf.

Och enär ansvaret för en ny människa föreföll dem så stort och tungt, gladdes de nästan åt, att de fingo tid på sig för att förbereda den omgifning, hvori den lille världsmedborgaren en gång skulle emottagas, och att äfven förbereda sig själfva till hans emottagande.

De vande sig vid att behärska häftighet och dåligt lynne, de talade aldrig om andra människor: »för all del, inga sådana vanor; barn få ej veta att man talar om andra, och framför allt intet ofördelaktigt!»

Sanningen togo de strängare än någonsin; skola barn tro på sanningen, så måste de förkroppsliga den i sina föräldrar; dessa finge därför icke gifva löfte om ens det allra ringaste, i fall de ej ämnade hålla det, de finge icke motsäga sig ens i det minsta. Mången klädning blef aldrig köpt, mången flaska vin blef aldrig uppdragen, emedan man så väl kunde spara det. Klädningen skulle glädja deras lilla flicka, och vinet skulle smaka den kække studenten ännu bättre än dem själfva.

En större resa uppskötö de; hvarför beröfva barnet denna? Man kunde vänta, tills det kom och kunde vara med, då hade man dubbel glädje.

När de vid jultiden sågo vackra saker, köpte de i tankarne af allt det bästa, det här för gossarne, det där för flickorna. Ett och annat köpte de äfven verkligen, ty hvem vet, om de »då» ännu kunna erhålla det, det vore bättre att försäkra sig om det, man kunde ju så väl bevara det.

Allt som tiden gick förvandlades leksakerna till böcker, bilderböcker, ungdomsböcker, allvarliga, höga verk, allt hvad som tycktes dem godt och ädelt.

* * *

De väntade och voro glada, och ingen af dem märkte, att åren gled undan och att deras mörka hår grånade och så småningom hvitnade.

De lefde i sina barn och för sina barn; de voro fulla af frid och fordrade intet af lifvet, ja, i själfva verket voro de de bästa föräldrar, utan att någonsin hafva ägt ett barn.

Innehållsförteckning.

Anna Simon (Mania Korff); af Cecilia Bååth-Holmberg. (Med porträtt). — Omröstningen. — Sjung, sångtågel, sjung... Af Lotten von Kræmer. — Opposition. — Snödroppar; af Albert Eriksson. — »Den gordiska knuten»; hur man löst »körtelfrågan» i höga Norden; af A. G. N. — »En liten kulle...» Svar till Ave af Ung kvinna. — Rörelsen bland telefonisterna. — Ur notisboken. — Teater och musik. — De väntade; skiss af Mania Korff (Anna Simon). — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Ett redskap i förtryckarns hand Jag är, som fruktan kan injaga, Och män'skor än i fjärran land Mitt grymma välde tyst fördraga.

Hos er, som milda lagar fått, Ej mänskan mig behöfver frukta, Ty där mitt uppdrag blifvit blott De lägre vareiser att tukta.

Bokstäfver sex jag här dig ger, Må dem du blanda nu behändigt, Att du på lättaste manér Snart gåtan lösa må fullständigt.

En sak som nyttig vara kan, Då du vill något väl förvara. Ett bibliskt namn uppå en man, Hvars lif en gång var i stor fara.

Ett ting som djupt dig såra kan, Så äfven i figurlig mening. En fisk — du nog den fånga hann Med list och slughet i förening.

Hvari att råka nog är svårt, Att komma väl därur är knuten. En liten en med hufvud hårdt. Hvad får du, då din kraft är bruten?

Hvad yster fåle blifver snart, Då piskans slag på honom falla. Hvad glittrar som kristall så klart? Hvad stundom kan en tår framkalla.

Hvad tvang publiken rusa ut? Ett träd med blad, som aldrig hvila.

Och nu det är på gåtan slut, Från den din tanke nu må ila. Tosse.

Charad.

Den högmödig är samt svirrar och spelar, Så lätt kan mitt andra komma uppå. Då slädparti rustas, med blänkande selar, Mitt första då gärna man önskar att få. Ett vinterns behag man mitt hela kan kalla, Om icke för rikt är det omtyckt af alla. Moster Emma.

Schiffergåta.

Föjäm ä hifym.

Dodd zär râm åmbjäny bhinbbfumb zäh Le pyddänrik isg le peikgåd cäh Bdec jen åm hify, isg le råbb gojj Åm teyby bleyhyc å föjävzojji. Le gyjkâm jähy rå hocy bke, Isg kiråcbunim bå göjrd råde; Råd bhery zäbbd isg Nörb åmnjyc.

Da ypdimzyeråm oc bjödyr mabb Kår pyråcbtum isg kår kiråcbhab. Isg ncemyr pycpcc kår bdokky tjår Öc tätåjm jobåc ik föjåmb pcår: Göc Fåböbtycmåd å råmmy mydd Zycrd purd, göc åmnjycmå bfumni njyrd Isg Tådjägåkb bdfåcmj jäbdå.

Uppgiften består i att återgifva de båda verserna till originalet, hvarifrån desamma blifvit med schiffer omskrifna till ofvanstående. Moster Lisa.

Aritmogryf.

1	1	2	3	4	5	6
2	2	6	7	8	7	5
3	3	9	10	10	7	1
4	3	2	6	5	1	11
5	12	9	6	7	10	10
6	13	6	12	2	3	12
7	14	15	1	16	5	3
8	7	1	1	15	17	2
9	1	2	1	1	15	1
10	16	3	15	1	1	5

1) bäst att vara, 2) kvinnonamn, 3) torr frukt, 4) mansnamn, 5) för teatern, 6) för buteljen, 7) nödvändighetsartikel, 8) hvad de fattiga få göra, 9) stor agronom, 10) svensk stad.

Begynnelse- och slutbokstäfverna lästa uppifrån och ned bilda namn å tvänne svenska städer.

L-ris.

Rebus.

ing
f
kostande

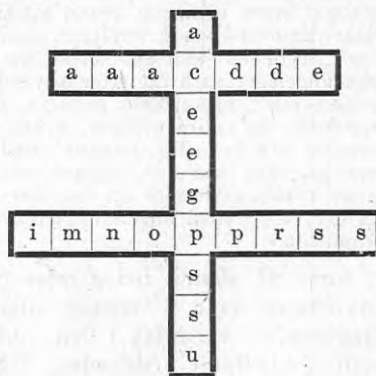
Moster Lisa.

Gåtcharad.

Mitt hela är mitt andra till mitt första.

Dodo.

Bokstafsgåta.

Bokstäfverna i denna figur skola ordnas så, att såväl de vågräta raderna som den lodräta hvardera bildar namnet på en stjärngrupp.

Dodo.

Lösningar.

Logogryfen: Bakterie: rik, Tea, kria, ek, Kreta, tak, bark, rak, bak, krita, te, Erik, Erika, kart.

Charadåtan: Matförråd.

Vokalförändringsgåtan: black, bleck, blick, block, bläck.

Akrostikonet: Operafejden: Nero, rop, rede, apor, Pera, arf, Rade, aj, rad, nedre, Oran.

Gymnastik- och Velocipedkostymer

* * Strumpor, Tröjor, Kalsonger etc. * *

* Extra beställningar & reparationer. * Vidstickningar. *
Från fabriken **Bryggaregatan 3**, 1 tr. upp,
andra huset från Drottninggatan.